

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSEN:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közelevtár (városház,
földszint 7. sz. ide küldendő a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája, ide küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A város 1908. évi zárószámadata.

Roncik Lajos főszámvevő most terjesztette be a városi Tanácshoz a házipénztár 1908. évi zárószámadatait a következő jelentés kíséretében.

Tekintetes Tanács!

Városunk háztartásának, valamint a házipénztár kezelése alatt álló alapítványoknak a múlt 1908-ik évről szóló zárószámadatait s ezeknek alapján a külön kezelés alatt levő vállalatokra is figyelemmel — összeállított vagyonmérleget további szabályszerű eljárás végett tisztelettel betérjesztem:

A házipénztárnál 3.035,087 K 06 f. rendes bevétellel szemben a rendes kiadás 2.763,133 K 25 f., vagyis bevételi többlet 271,954 K 72 fillér. A 2.825,301 K 51 f. rendkívüli bevétellel szemben a rendkívüli kiadás 2.651,623 K 30 fill., így bevételi többlet 173,678 K 21 fillér. Az átmeneti 45,365 K 98 fillér bevétellel szemben az átmeneti kiadás 390,652 K 18 fill., így bevételi keveslet 345,286 K 20 fill. Ha a fenti számadatoknál mutatkozó rendes és rendkívüli bevételi többletből 445,632 K 93 fillérből az átmeneti keveslet összegét 345,286 K 20 fillért levonjuk, kapjuk a házipénztár végösszeítésénél mutatkozó 100,346 K 73 fillér pénztármaradványt.

Ha és amennyiben a költségvetésben előírányzott összegeket ténylegesen befolyt összegekkel hasonlítjuk össze, a végeredmény, azaz a pénztári maradvány ugyan az. Nevezetesen:

Rendes bevétel előírányozva volt: 2.818,288 40 K; tényleg befolyt 3.035,087-96 K. Rendkívüli bevétel előírányozva volt: 375,565 K; tényleg befolyt 2.825, 301-51 K. Átmeneti bevétel befolyt: 45,365-98 K. Összesen bevétel előírányozva volt: 3.190,853-40 K; tényleg befolyt: 5.905,755-45 K.

Rendes kiadás előírányozva volt: 2,681.818.48 K; tényleg kiadva: 2,763.133.24 K. Rendkívüli kiadás előírányozva volt: 509,034-92 K; tényleg kiadva: 3.651.623.30 K. Átmeneti kiadás: 390,652.18 K. Összes kiadás előírányozva volt: 3,190.853.40 K; tényleg kiadva: 5.805.408-72. K.

Többlet bevétel: 2,714.902-05 K.

Többlet kiadás: 2,514,555-32 K.

Különbözet mint pénztári maradvány: 100.346 K 73 fillér.

Ezen a múlt évhez hasonló nagyobb pénztármaradvány a biz. közgyűlésnek az 1886. évi XXII. t. cz. 124. §-a alapján 71—1907. bgy. sz. a hozott s kormányhatóságilag is megerősített határozatában leli magyarázatát.

E maradványra vonatkozólag tisztelettel javaslom, miszerint a közgyűléstől e zárószámadas tárgyaldsa alkalmával kéressék felhatalmazás arra nézve, hogy abból

a) az erdei vasut áthelyezési s építési költsége czimen 20.000 korona;

b) a cserei magfák eladási árából befolyt 55.000 korona 20 százalékának megfelelő 11,000 korona pedig erdőnevelési költség czimen tétessék takarékpénztárba, hogy ezen összegek az 1910. évben rendeltetés-szerűleg felhasználhatók legyenek.

A nagyobb pénztári maradvány mellett a vagyonmérlegnél is kedvező eredmény mutatkozik. A vagyon-mérleg összeállításánál a nagyméltósága m. kir. Belügyminiszteriumnak ide vonatkozó 70,082—1906 sz. 84.632—1906. II. b. számú rendeleteit s ezen rendelet alapján hozott 72—1907. számú közgyűlési határozat rendelkezéseit tartotam szem előtt.

Debreczen, 1909 április 14.

Roncik Lajos
főszámvevő.

Néhány szó az új adótörvényről.

(Közi Nagy Gyula városi adóigazgatási hivatalnok.)

Abból az alkalomból, hogy az ez évi országgyűlés az új adótörvényt megalkotta s annak életbeléptetése iránt a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a rendeleteket már ki is adta, adózó polgártársaim felvilágosításul kívánok egyet-mást eme törvény rendelkezéseiből elmondani, ami szorosan az ingatlanokkal bíró, tehát a nagyobb összegű adót fizető birtokosokra vonatkozik.

I. Földadó.

Az 1909. évi V. t.-c. 1. §-ának 1-ső pontja értelmében minden földbirtokban a művelési ágban beállott állandó változást még ez év folyamán és pedig július hó 1-ig bezárólag újból fel kell venni, azt megállapítani s megfelelő osztály szerint új kataszteri tisztajövedelem alá kell vonni s ezen újból megállapított kataszteri tisztajövedelem után kell az 1910. évre a földadót kivetni; vagyis az 1875. évi VII. t.-c. alapján elrendelt s maig is érvényben levő részleges művelési ág- és osztályba sorozást revizió alá kell venni.

Nagyon fontos ez a Debreczen sz. kir. város határában földbirtokkal bíró adózó polgárságra, mert itt még újabb felmérés, osztályba sorozás

maig sincs s bár annak elrendelése pár éven belül várható, addig is kötelesek mindenki olyan művelési ág után fizetni a földadót, amilyenben az a jelenben találatik.

Most már tekintettel arra, hogy — különösen a homokon — művelési ágakban óriási a változás, úgy, hogy néhány száz hold olyan föld is van, amely futó homok és vízjelzéssel terméketlen, vagyis földadót alól nem eső területnek van felvéve, most pedig áldozattal s szorgalommal, részint vízlecsapolással olyan állapotba hozatolt, hogy szántóföldnek használható: érthető, hogy Debreczen határának területe sokkal több földadót alól fog esni, mint jelenleg. Különösen nagy a művelési ág változás a kaszálókon, — továbbá a sámsón—acsád—vámospércs—diószeg—létai utak közötti ujostású földekben, ahol az összes földek mintegy 20 százaléka szőlővel lett időközben beültetve.

Mindenek előtt, hogy könnyebben megérthesse az adózó polgárság a művelési ágak közötti adókülönbséget, közlöm a különféle művelési ágak osztályai sorozatát és kataszteri holdankénti kataszteri tisztajövedelmét. Itt megjegyzem, hogy a kataszteri tisztajövedelem az egyéni birtokkievben ma is o. é. vezettetik, azonban a könnyebb megérthetés végett azokat koronaértékkel jelzem.

Egy 1600 négyszögöles kataszteri hold területre esik tehát az alábbi kimutatásban kitett kataszteri tisztajövedelem az szerint, amelyik művelési ágban s annak osztályába esik.

Művelési ág	O s t á l y													
	1		2		3		4		5		6		7	
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
Szántó	26	—	23	—	14	—	10	50	7	80	4	40	1	60
Kert	60	—	28	—	17	—	12	50	5	20	—	—	—	—
Rét	22	—	18	—	10	—	5	80	2	40	1	20	—	—
Szőlő	36	—	21	—	11	50	5	—	2	—	—	—	—	—
Legelő	16	50	10	50	6	—	3	20	1	40	—	80	—	—
Erdő	9	—	7	60	6	—	5	20	4	20	2	40	1	20
Nádas	24	—	10	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Az itt feltüntetett művelési ágak és osztályai után kitett kataszteri tisztajövedelem után szabatik ki a földadó és pedig jelenben még 25-5 százalékkal, vagyis 100 korona kataszteri tisztajövedelem után 25 korona 50 fillér földadót.

Most tehát veszek egy pár példát a művelési ág változásról.

Ha valakinek eddig 1 hold földje a szántó 8-ik osztályába volt sorozva, azonban mint legalkalmasabb immunis talajt szőlővel beültette s most megállapít reá a kiküldött szakértő-bizottság csak 2-od osztályu szőlőt, az évi egyenes földadókülönbözlet kitesz 2 korona 52 fillért, vagyis — 41 fillér helyett 2 korona 93 fillért; sőt ezenkívül ha nem jelentette be az új szőlőültetést az első évben, elveszi az e célra engedélyezett 6 évi ideiglenes adómentesség élvezetét is.

Itt egy másik példa: Valakinek rét volt a földje egy részében, azonban az utóbbi száraz

időjárás folytán árgként nem használhatván: feltörte és szántóföldnek használja. Nagyon sok eset lesz, hogy eme először feltört s csak pár év óta művelt föld 1—2-od osztályu szántóföldnek fog soroztatni. — Különösen a kaszálókon, ahol az ilyen feltört földekben az utóbbi száraz gazdasági években jobb buza termelt, mint a fekete földön. Most már, ha eddig 61 fillér volt holdanként a föld adója, vagy éppen semmi, az új osztályba sorozással 4 korona 59 fillér lesz.

Mire ezen sorok napvilágot látnak, már minden nyilvánosabb helyeken ki lesznek függesztve a művelési ág változások bejelentésére szóló felhívások, sőt talán, — ami leghelyesebb volna — házról-házra is hirdetve lesznek. Tekintettel pedig arra, hogy Debreczen város adózó közönségének egy jórésze az ilyen hirdetéseket jóformán elolvasásra se érdemesíti, óva figyelmeztetem a földbirtokos adózókat, hogy a földbirtokán általa tett vagy észlelt művelési ág változást a felhívások megjelenése után nyomban jelentse be a város adóügyszóféjánál, mert az elhanyagolás jelen esetben nagyon megbosszulja magát.

Kívánatos volna, ha mindenki bejelentés előtt — különösen a haszonbérbe adott földeknél — megtekintené s circa felmérné a művelési ág változás alá jött területeket, hogy bejelentése a valódságot megközelíteltesse.

Városunkban a bejelentés a város adóügyszóféjánál (földszint 5-ik ajtó, birtoknyilvántartási hivatal) a tulajdonos, vagy igazolt megbízottja által történik (kiskoruak tulajdonát képező birtokknál a törvényes gyám) s arról nyomban jegyzőkönyv vétetik fel, melyről kívánatra térítvény szolgáltatnak ki.

Itt még megemlítenédek tartom, hogy akik a változást be nem jelentik, a hatóság hivatalból száll ki földjére felvételt végett, aminek költségét — bár az utastásból ki nem vehető — alighanem a mulasztást elkövetett birtokos fogja viselni.

Látható tehát, hogy az új adótörvény által ismét jóval szaporodik az adózó birtokosság terhe, ami pedig az utóbbi kedvezőtlen gazdasági évek és állapotbetegségek csapásaival párosulva, tetemes gondot fog okozni a gazdálkodó földbirtokos adózóknak.

Van azonban a művelési ág változás bejelentésének egy örömdetes következménye is. Ugyanis számtalan belvárosi ház van, melynek udvarán ezelőtt 33 évvel a kataszteri felméréskor kertet találtak és földadóját megadóztattak. Azonban ezen területek ma már vagy beépítettek, vagy udvarnak használnak; most egy egyszerű bejelentésre ezek is mentesítenek a földadót alól.

Ez utóbbi esetben az újabban parcellázott földterületek jórésze adómentessé válik.

Szolgáljon némi vizsgálatul azonban az, hogy ha már a művelési ág változás folytán magasabb kataszteri tisztajövedelem lesz is, a földadókulcs 5%, a %-kal apad, vagyis a jövő évre a kataszteri tisztajövedelem 20%-a lesz a földadót.

Következő alkalommal a kataszteri alapon vezetendő házböradóról ismertetek egyet-mást.

16.304 szám.
III. 2. 1909.

Magyar királyi Földmivelőügyi Miniszter.

Körendelet.

Valamennyi vármegye alispánjának és thjf. város polgármesterének.

(Budapest és Fiume kivételével.)

Az 1900. évi XVII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 95.000—909. számú rendelet 148. §-a értelmében a vasuton vagy hajón elszállításra kerülő állatok vizsgálatát minden marharakodóul engedélyezett (vasuti vagy gőzhajó) állomáson az állalom oda szakértőül kirendelt állatorvosok végzik az 1888. VII. t.-c. 135. §-ának e) pontja, valamint említett végrehajtási rendelet 149. §-a értelmében pedig ezen szakértők kirendelését a törvényhatóságok első tisztviselői hozzák javaslatba.

Az utóbb idézett törvényes intézkedések folytán a szakértő kirendelése iránt mindannyiszor javaslat tartatik, valahányszor marharakodó állomásokhoz szakértőül kirendelt állatorvosok személyében változás történt.

Minthogy ily személyi változások esetén a fennfórgó helyi viszonyoknál fogva szakértőtől való kirendelésre legtöbb esetben azt az állatorvos azakták javaslatba hozni, aki az addig szakértőtől kirendelt állatorvos hivatali utódja lett, az ügymenet egyszerűsítése érdekében a jövőre nézve akként intézkedtem, hogy azon esetekben, *midőn valamely magyar királyi állatorvosi állásban* akár áthelyezés, akár elhalálozás vagy bármely más okból személyi változás történt, a szolgálatot átvevő magyar királyi állatorvos mindazon állomásokon, melyeken elődje állandó vagy helyettes minőségben a szakértői szolgálatot ellátta, ezen szolgálatot ugyanily minőségben külön kirendelés nélkül végzi s ennél fogva a m. kir. állatorvosok körében történő személyi változások esetén szakértő kirendelése iránt csak akkor teendő hozzám javaslat, ha valamely körülmény a hivatali utód, illetve a szolgálattelelre kirendelt magyar királyi állatorvos helyett más állatorvosnak szakértőtől való kirendelését indokolttá teszi.

Ezen intézkedéssel kapcsolatban azon célból, hogy az egyes marharakodó állomások az ott szakértői szolgálatot végző m. kir. állatorvosok körében történt személyi változásokról idejekorán tudomást nyerjenek, felhívom Cimet, hogy ily személyi változásokról az érdekelt marharakodó állomások esetéről-estere mindenkor késedelem nélkül értesitse.

Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy fenti intézkedés csakis a magyar királyi állatorvosok körében történő személyi változások esetére szól s ennél fogva a szakértőül kirendelt *városi, községi, kör- vagy magán állatorvosok* körében történő ily változások esetén a szakértői szolgálat ellátására állatorvos kirendelése iránt ezentul is esetről-estere hozzám mindig javaslat teendő.

Végül tájékozással megjegyzem még, hogy a vasuti szakértőül kirendelt m. kir. állatorvosok körében történő személyi változások esetén a szakértői szolgálatot jelen rendeletem folytán átvevő m. kir. állatorvosok részére szükségessé utazási igazolványok megküldése iránt mindenkor az illető változásokkal egy időben hivatalból fogok intézkedni.

Felhívom Cimet, hogy ezen rendeletemet a törvényhatóság területén lévő valamennyi magyar királyi állatorvossal és marharakodó állomással azonnal közölje.

Budapest, 1909. évi március hó 8-án.

Miniszter helyett:
Ottlik s. k.
államtitkár.

Hirek.

— Eröss Lajos püspök lelkézi beiktatása. Az elmúlt év őszén a debreczeni református egyház-köztség, néhai Kiss Áron, a debreczeni egyház-köztség lelkészének elhunytával megresdedett lelkézi állásra egyhangu határozattal és nagy lelkesedéssel Eröss Lajost, a tisztántuli egyházkerület új püspökét bízta meg. Eröss Lajos a szokásos lelkézi beköszöntőjét *április 25-én* délelőtt fogja megtartani, mely után presbyteri diszgyűlés lesz, melyben a püspököt üdvözlő a presbyterium. A beköszöntő beszédre és a presbyterium diszgyűlésére a következő meghívót bocsátották ki. Főtisztelendő és Múltóságos Eröss Lajos püspök ur mint református egyházköztségünk lelkésze, 1909. évi április 25-én délelőtt kilenc órák a Nagytemplomban tartandó istenitisztelet alkalmával tartja meg beköszöntő beszédjét. Az istenitisztelet után pedig az egyház tanácstermében bresbyteri diszgyűlés lesz. Az alulírott elnökség felkéri tehát az igen tisztelt presbyter urakat, hogy a jelzett napon, április 25-én, délelőtt fél kilenc órák, az egyház tanácstermében, honnan testületileg vonulunk az istenitiszteletre, ennek végeztelével pedig a presbyteri diszgyűlésre teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Ennek a diszgyűlésnek egyetlen tárgya főtisztelendő és múltóságos püspök urunk, mint egyházunk lelkészének, a presbyterium nevében való üdvözlése. Debreczen, 1909 április hó 20. Könyves Tóth Kálmán lelkészelnök. Simonffy Imre kir. tan. főgondnok.

— Felhívás az összes birtokos közönséghez. A földadókataszter kiigazításáról és a földadó százaléknak megállapításáról szóló 1909. évi V. t.-cikk 1. §-ának 2. pontja az egyes földrészteltek, dűlők, vagy egész határok osztályozásánál mutakkozó aránytalanságok új osztálybesorozás, esetleg új tisztajövedelmi fokozatok felállítása által leendő megszüntetését célozza. A kataszteri munkálatoknak ily értelemben leendő kiigazítására nézve, az idézett t.-cikk 3. §-ának első bekezdése értelmében a községi képviselőtestületnek, és legalább 20 községbeli földadókötöles birtokosnak is joga van indokolt és esetleg a szomszédos határterületekre is kiterjedhető javaslatot tenni. A törvénynek ezen rendelkezésénél fogva felhívom tehát a községi képviselőtestületet, valamint az összes birtokos közönséget, hogy a földadókataszter kiigazítására vonatkozó írásbeli javaslatokat, az idézett törvénycikk életbe léptétől számított 3 hónap alatt, vagyis legkésőbb 1909. évi július hó 1-5- napjáig postadíjmentes ajánlott leveleiben közvellenül hozzám küldjék be. Az egyes földrészteltek jelenlegi osztályozásáról a közszemlére kitett

